

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

Clementinarvm Liber Quintus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

CLEMENTINARVM

LIBER QUINTUS.

DE MAGISTRIS, ET NE ALIQUID EXIGATUR PRO LICENTIA DOCENDI.

TITVLVS PRIMVS. CAPVT I.

In studiis Romanae curiae, Parisien. Oxonien. Bononien. & Salamantino. debent esse magistri catholici, scholas regentes in linguis, Hebraica, Arabica, & Chaldaea, duo scilicet, pro quolibet lingua. Et statuitur per quos eis debeat de stipendiis & sumptibus provideri.

Nter a sollicitudines nostris humeris incumbentes, perpetua cura revolvimus, ut errantes in viam veritatis inducere, ipsosq; lucrificare Deo (sua nobis cooperante gratia) valeamus: hoc est, quod profecto desideranter exquirimus, ad id nostrae mentis sedulo destinamus affectum, ac circa illud diligentis studio & studiosa diligentia vigilamus. Non ambigimus autem, quin ad huiusmodi nostrum desiderium assequendum & divinorum eloquiorum sic exposito congrua, ipsorumq; fidelis praedicatio admodum opportuna. Sed nec ignoramus, quin & haec promiscantur inaniter, vacuasque redire, si auribus linguam loquentis ignorantium proferantur. Ideoq; illius, cuius vicem in terris licet imitari gerimus, imitantes exemplum, qui viros per universum mundum ad evangelizandum Apostolos, in omni linguarum genere fore voluit eruditos, viros catholicis notitiam linguarum habentibus, quibus utuntur in fideles praecipue, abundare sanctam affectamus ecclesiam, qui infideles ipsos sciant & valeant sacris institutis instruere, christolarumq; collegio, per doctrinam Christianae fidei ac susceptionem sacri baptismatis, aggregare.

Ut igitur peritia linguarum huiusmodi possit habilitate per instructionis efficaciam obtineri: Hoc sacro approbante concilio scholas in subscriptarum linguarum generibus ubicunque Romanam curiam residere contigerit, nec non in Parisien. & Oxonien. Bononien. & Salamantino studiis, providimus erigendas: Statuentes, ut in quolibet locorum ipsorum teneantur viri catholici sufficientem habentes Hebraica, Arabica, & Chaldaea linguarum notitiam: duo videlicet uniuscuiusque linguae periti, qui scholas regant inibi, & libros de linguis ipsis in Latinum fideliter transferentes, alios linguas ipsas sollicito doceant, earumque peritiam studiosa in illos instructione transfundant: ut instructi & edocti sufficienter in linguis huiusmodi, fructum speratum possint (Deo auctore) producere, fidem propagatam salubriter in ipsos populos infideles. Quibus equidem in Romana curia legentibus & per sedem Apostolicam: in studiis vero Parisien. per Regem Franciae: in Oxonien. Angliae, Scotiae, Hiberniae, ac Vualiae: in Bononien.

a Vid. Ludovicum Gomezium in regula Cancellaria de idiomate, ubi plene de materia linguarum. *b* aliter, exequendum. *c* al. continget. *d* alii. ita: in locorum ipsorum studiis, &c. *e* al. regentibus.

Clemens V. In Concilio Viennensi.

per Italiam: in Salamantino, per Hispania praelatos, monasteria, capitula, conventus, collegia exempta & non exempta, & ecclesiarum rectores in stipendiis competentibus & sumptibus volumus provideri: contributionis onere singulis iuxta facultatum exigentiam imponendo. Privilegiis & exemptionibus quibuscunq; contrariis nequaquam obstantibus, quibus tamen volumus, quoad alia, praerudicium generari.

CAP. II.

It, ad quem spectat magistratum vel doctoratum tribuere, prius a doctorando recipiat iuramentum, quod in solennitate sua non expendat ultra summam trium milium Turon. argenteorum. Quod si non fecerit, etiam si sit Episcopus, per sex menses a collatione magistratus est suspensus. h. d. Ioan. Anst.

Idem.

Cum sit nimis absurdum, ut quis cum vanitate & imperitia ad honorem ascendat peritia litterarum, non sine turbatione miramur illum apud scholasticos invaluisse abusum, quod plerique eorum, qui in quavis scientia ad doctoratum vel magistratum assumuntur honorem, quum sua solenniter principia faciunt, aut sui recipiunt insignia doctoratus, circa cibos, vestes, & alia sic in expensis excedunt, quod & ipsi transeunte expensarum huiusmodi vanitate vacui plerumque remaneant & gravati. Et ceteri qui vel nolunt vel nequeunt similes expensas subire, hac occasione frequenter a receptione honoris huiusmodi retrahuntur. Volentes igitur de opportuno super his remedio providere, illis ad quosvis ubilibet pertinet honorem tribuere memoratum, districte praecipimus, ut quoscunque ab eis de cetero dictum recipientes honorem, iuramento prius adstringant, ne ultra tria milia Turon. argenteorum *a* in solennitate, circa huiusmodi doctoratum aut magistratum quomodolibet adhibenda, expendant. Ipsosq; nihilominus (nisi forsitan nobilis *b* conditionis extiterint) ut intra summam praedictam huiusmodi moderentur expensae, efficaciter exhortantes, ac si hoc illorum congruere statui viderint, iuramentum exigentes ab eis, quod certos, intra summam praefatam taxandos ab ipsis expensarum terminos non excedant. Si quis autem Pontificali etiam *c* dignitate praefulgens, non recepto prius iuramento praefato, honorem cuiquam tribuerit supradictum, a collatione magistratus seu doctoratus cuiuslibet, per sex menses sequentes eo ipso noverit se suspensum.

a al. Argenti. *b* al. nobilitate. *c* Distinctam, deest in antiquiorib. exemplarib. & impressis.

DE IVDAEIS ET SARRACENIS.

TITVLVS II.

CAP. I.

Principes Christiani compescere debent Sarracenos sibi subiectos ab invocatione publica nominis Machometi, & a peregrinatione, quam facere solent ad sepulchrum ipsius. hoc docet. Ioannes Andreas.

Clemens V. In Concilio Viennensi.

Cedit quidem in offensam divini nominis & opprobrium fidei Christianae, quod in quibusdam mundi partibus principibus Christianis subiectis, in quibus interdum seorundem, interdum vero permixtum cum Christianis habitant Sarraceni, sacerdotes eorum, Zabazala vulgariter nuncupati, in templis seu Mosquitis suis, ad quae iidem Sarraceni conveniunt, ut ibidem adorent per fidum Machometum, diebus singulis, certis horis in loco aliquo eminenti eiusdem Machometi nomen (Christianis & Sarracenis audientibus) alta voce invocant & extollunt, ac ibidem verba quaedam in illius honorem publice profitentur: Ad locum insuper ubi olim quidam sepultus extitit Sarracenus, quem ut sanctum Sarraceni alii venerantur & colunt, magna Sarracenorum earundem partium & etiam aliarum confluit publice multitudo, ex quibus nostrae fidei non modicum detrahitur, & grave in cordibus fidelium scandalum generatur. Quum autem haec in a divina maiestatis displicentia non sint ullatenus toleranda, sacro approbante concilio, ipsa in terris Christianorum districtius fieri deinceps inhibemus: universis & singulis principibus catholicis, sub quorum dominio dicti Sarraceni morantur, & sunt praedicta, sub obtestatione divini iudicii obnoxii & injungentes, quatenus ipsi tanquam veri catholici & Christianae fidei seduli zelatores, opprobrium quod tam ipsis, quam ceteris Christianis per praemissa ingeritur, debita consideratione pensantes, ipsum (ut proinde aeternae beatitudinis premium assequantur) de terris suis omnino auferant, & a suis subditis auferri procurent: inhibendo expressè, ne praefata invocatio seu professio nominis ipsius sacrilegi Machometi publice, aut peregrinatione praebata ab aliquo in eorum existente dominio audeat attentari de cetero, vel quomodolibet sustineri. Ii vero, qui secus praesumpserint, taliter ob divina reverentiam castigentur ab ipsis, quod alii eorum exemplo peccaverint à praesumptione simili arceantur.

DE HAERETICIS.

TITVLVS III.

CAP. I.

Tramittit constitutionis causam. Ioan. Andr.

Clemens V. In Concilio Viennensi.

Multorum & querela sedis Apostolicae pulsavit auditum, quod nonnulli inquisitores per se eandem contra pravitatem haereticam deputati, metas sibi traditas excedentes, sic interdum extendunt a sua potestatis officium, ut quod in augmentum fidei per circumspexam eiusdem sedis vigilantiam salubriter est provisum (dum sub pietatis specie gravantur innoxii) cedant in fidelium detrimentum.

Prout constitutionem de officio inquisitionis exercendo per dictos inquisitores, primo ponens quinque qua potest alter sine

a. Deditio, in, deest in antiquiorib. cod. etiam impressis. b. In antiquis etiam impressis constanter legitur, obnoxii. c. De materia & intellectu vide Dd. in c. ut commissa. & c. per hoc. de her. lib. 6. d. al. exco. cum.

altero. Secundo tria, qua non potest. & decretum ipsius, submittens, quomodo impudicus vel interesse volens communi aia, vel consensu. Ioan. Andr.

Propter quod ad Dei gloriam & augmentum ejusdem fidei, ut negotium inquisitionis hujusmodi eo propioreretur feliciter, quò deinceps ejusdem labis indago solentius, diligentius, & cautius peragatur: ipsi tam per diceceles Episcopos, quam per inquisitores a sede Apostolica deputatos (omni carnali amore, odio, vel timore, ac cujlibet commodi temporalis affectione levi) decernimus exerceri. Sic quod quilibet de praedictis sine alio citare possit, & arreitare sine capere, ac custodiae mancipare, ponendo etiam in compedibus vel manibus ferreis, si ei vilum fuerit faciendum: super quocumque confitentium oneramus: nec non inquirere contra illos, de quibus praesertim hujusmodi negotio, secum Deum & justitiam, viderit expedire. Ducto tamen ad eum carcere, si magis ad praesentem, quam ad custodiam videatur, vel tormentis exponere illorum ad sententiam procedere contra eos, Episcopus sine inquisitore, aut inquisitor sine Episcopo dicecelesano, aut ejus officiali, vel Episcopali sede vacante, capiti super hoc delegato, si sui ad invicem copia habere valeant, intra octo dierum spacium, postquam se invicem requiserint, non valebit. Et si secus praesumptum fuerit, nullam sit & irritum ipso jure. Verum si Episcopus vel ejus capituli sede vacante delegatus cum inquisitore, aut inquisitor cum altero eorundem, propter proxima aequata aut notis personaliter convenire: possit Episcopus vel ejus seu capituli, sede vacante, delegatus inquisitor, & inquisitor Episcopo vel ejus delegato, seu sede vacante illi, qui ad hoc per capitulum fuerit deputatus, super illis committere vices suas, vel suum significare per litteras consilium & consensum.

Prout dicit circa muros vel carceres haereticorum, ipsorum dem custodes, & custodum ministros. Ioan. Andr.

Sane quia circa custodiam carcerum haereticorum, qui muri in quibusdam partibus vulgariter nuncupantur, multas fraudes dudum intelleximus perpetrari: Nos a volentes super hoc providere, statuis, quocumque libet talis carcer vel murus, quem de cetero Episcopus in inquisitori praedictis volumus fore communem, custodes habere principales, discretos, indifferentes & fideles unum, quem volet Episcopus, & providebit eadem unum, de quo voluerit inquisitor, cui etiam praesertim quilibet praedictorum custodum sub se alium idoneum & fidum poterit habere ministrum. In quocumque eorum conclavi ejusdem carceris sive muri, custodiarum diversarum, quarum unam unus, aliam alio modo, praedictorum custodum, & eam cum officio ministrum, quae incarcerationis fuerint ministranda, suo potest committere vel subdelegare ministro.

Prout iuramentum custodum, ministrorum suorum, & anteriorum, & aliorum officialium. Ioan. Andr.

Porro coram Episcopo vel capitulo, sede vacante, & inquisitore praedictis vel substitutis ab eis, custodes praedicti, antequam suum officium exequantur, iuraverunt ad sancta Dei Evangelia corporaliter se se ista, quae in custodia immuratorum & aliorum pro crimine scripta dicto in sua custodiam posituram & ponendam, omnem diligentiam & sollicitudinem, quam poterint diligenter adhibebunt. Et quod alicui incarcerationi nihil unum in secreto loquetur, quin hoc audiat alter casto. Et quod provisionem, quam incarcerationi recipiam ex ordinatione communi, & illud quod à parentibus & amicis, vel aliis personis fidelibus offerretur eisdem nisi

a. De materia istius s. vide Zanch. trall. de heret. cap. 1. & n. Gonsalvum trall. de her. q. 11. Sylvest. in ver. haeretic. b. Pal. Archidiacon. in cap. clericus. ff. de h. & in c. speraverunt. 2. quae. Ioan. Andr. in c. ult. de heret. Episcopi

Episcopi & inquisitoris vel suorum commissariorum ordinario refragetur) ipsis fideliter & absque deminutione aliqua ministrabunt, nec in his fraudem aliquam adhibebunt. Et idem juramentum & coram eisdem personis ministri custodiam, prius quam suum exercent officium, exhibebunt. Et quia sæpe contingit Episcopos proprios habere carceres, sibi & dictis inquisitoribus non commanens: volumus & districte præcipimus, ut custodes ad incarcerationem pro dicto crimine custodiam per Episcopos, vel sede vacante per capitulum deputandi, & eorum ministri coram dictis inquisitoribus vel substitutis ab eis præsentent simile juramentum. Notarii a quoque inquisitionis coram Episcopo & inquisitore vel substitutis ab eis, jurabunt suum officium fideliter exercere. Et idem fiet de aliis personis necessariis ad prædictum officium exequendum.

Tunc Episcopi, inquisitores, & eorum substituti qui faciendos, vel emittendos delinquentes in officio. h. d.

Verum, quia nimis est grave, ad exterminationem pravitatis prædictæ non agere, quod ipsius contagiosa enormitas agendum requirit: grave est quoque & damnatione dignissimum malitiosè insonitibus eandem imponere pravitatem: Episcopo & inquisitori prædictis ac aliis ad dicti executionem officii substitutis ab eis, in virtute sanctæ obedientiæ & sub interminatione maledictionis alienæ præcipimus, ut sic discretè & promptè contra suspectos vel diffamatos, de huiusmodi pravitare procedant, quod malitiosè aut fraudulenter tantam labem, seu quod ipsos in executione officii inquisitionis impediatur, falsò alicui non imponant. Quod si odii, gratiæ, vel amoris, lucci aut commodi temporalis obtentu, contra iustitiam & conscientiam suam omiserint contra quemquam procedere, ubi fuerit procedendum super huiusmodi pravitare, aut obtentu eodem, pravitatem ipsam vel impedimentum officii sui alicui imponendo, eum super hoc præsumpserint quoquo modo vexare (præter alias penas, pro qualitate culpæ imponendas eisdem) Episcopus aut superior, suspensionis ab officio per triennium, alii verò excommunicationis sententias eo ipso incurrant. A qua quidem excommunicationis sententia, qui eandem incurrerint, nisi per Romanum Pontificem nequeant, præterquam in mortis articulo b, & tunc satisfactione præmissa, abolitionis beneficium obtinere: nullo in hac parte privilegio suffragante.

Confirmat antiqua jura huius constitutioni non obvia. Ioan. Andr.

Alias sanè, quæ circa præmissum inquisitionis officium à nostris sunt prædecessoribus instituta (quatenus præsentis decreto non obviat) sacri approbatione concilii roborata, in sua volumus firmitate manere.

CAP. II.

Primo, ponens constitutioni causam, determinat aetatem inquisitorum. Secundo, punit inquisitores, qui præter officii pecuniam illicitis modis extorquent, vel ob delictum clericorum, ecclesiarum bona confiscant. Tertio, præcipit notariis, officialibus & sociis, ut hoc facientes reprehendant, & superioribus denuncient si probare possint. Quarto, prohibet inquisitoribus abusu armorum, & circa quantitatem vel qualitatem officialium. h. d. Ioan. Andr.

Idem in eodem.

Nolentes splendorem solum negotii fidei per auctus indiscretos & improbos quorumvis inquisi-

a De juramento notariariorum Hostiens. & Dolt. in cap. ut officium s. ad conscribendas de har. l. d. & in c. sicut, ne clerici vel monachi. b In mortis articulo nulla est casuum reservatio, atq. id est omnes sacerdotes quoslibet penitentes à quibusvis peccatis & censuris absolvere possunt: ita Concil. Trident. Sess. 14. cap. 7. de casuum reservatione.

torum hæreticæ pravitatis, quasi tenebrosi fumi caligine obscurari: hoc sacro concilio approbante statuimus, nullis ex nunc, nisi qui quadragesimum ætatis annum attigerint, officium inquisitionis prædictæ committi: inquisitoribus, & tam ipsorum, quam Episcoporum seu capitulorum, sede vacante, super hoc deputatis commissariis quibuscumque districtius injungentes, ne prætextu officii inquisitionis quibusvis modis illicitis ab aliquibus pecuniam extorqueant: nec scienter attentent ecclesiarum bona ob clericorum delictum a prædicti occasione officii filicetiam ecclesiæ applicare. Quod si fecerint in his vel eorum altero fecerint, excommunicationis sententia eos subiacere decernimus ipso facto. A qua non possint absolvi, præterquam in mortis articulo, donec illis, à quibus extorserint, plene satisfecerint de pecunia sic extorta: Nullis privilegiis, pactis, aut remissionibus super hoc valituris. Notarii verò & officiales dicti officii, necnon fratres & socii inquisitorum & commissariorum ipsorum, qui dictos inquisitores aut commissarios secretè noverint talia commississe (si indignationem Dei & Apostolicæ sedis vitare voluerint, & offensam) ipsos graviter arguere & corrigere studeant in secreto. Quod si taliter ea sciverint, ut ea probare valeant, si sit opus, hæc prælati inquisitorum & commissariorum eorundem, ad quos id pertinebit, nunciate solite debeant. Qui equidem prælati inquisitores & commissarios prædictos reos inde repertos ab officiis amovere, & amotos alias punire debite seu corrigere teneantur. Prælati autem inquisitorum id negligentibus agere, præmissa omnia nunciari per prædictos locorum ordinarios volumus: quibus, ut ea in Apostolicæ sedis notitiam perferant, in virtute sanctæ obedientiæ districte præcipimus & mandamus. Porro inquisitoribus ipsis districtius inhibemus, ut nec abutantur quomodolibet concessione portationis armorum, nec officiales, nisi sibi necessarios, habeant tales, qui se conferant ad sua cum inquisitoribus ipsis officia exequenda.

CAP. III.

Damnat scilicet Beguardorum & Begunorum Alemanis, & octo ipsius errores, excusans diocesanorum & inquisitorum officium contra illos. h. d. Ioan. Andr.

Idem in eodem.

Ad nostrum (qui desideranter in votis gerimus, ut fides catholica nostris prosperetur temporibus, & pravitatis hæreticæ de finibus fidelium extirpetur) non sine displicentia grandi pervenit auditum, quod secta quædam abominabilis, quorundam hominum malignorum, qui Beguardi, & quarundam infidelium mulierum, quæ Beguinæ vulgariter appellantur, in regno Alemanie (procurante favore malorum operum) damnabiliter insurrexit: tenens & asserens doctrina sua sacrilega & perversa inferius designatos errores. Primo, videlicet, quod homo in vita præsentis tantum & talem perfectionis gradum potest acquirere, quod reddetur penitus impeccabilis, & amplius in gratia proficere non valebit: nam (ut dicunt) si quis semper posset proficere, posset aliquis Christo perfectior inveniri. Secundo, quod jejunare non oportet hominem, nec orare postquam gradum perfectionis huiusmodi fuerit assecutus: quia tunc sensualitas est ita perfectè spiritui & rationi subiecta, quod homo potest libere corpori concedere quicquid placet. Tertio, quod illi, qui sunt in prædicto gradu perfectionis & spiritu libertatis, non sunt humanæ subiecti obedientiæ, nec ad aliqua præcepta ecclesiæ obligantur: quia (ut asserunt) ubi spiritus Domini, ibi libertas. Quarto, quod homo potest ita finalem beatitudinem, secundum omnem gradum perfectionis in præsentis al-

a Delictum prælati quando nocet ecclesiis, vide Fel. in c. ad audientiam, de refer. & Alex. cons. 27. l. i.

sequi, sicut eam in vita obtinebit beata. Quinto, quod qualibet intellectualis natura in seipsa naturaliter est beata: quodque anima non indiget lumine gloriæ ipsam elevante ad Deum videndum, & eo beate fruendum. Sexto, quod se in actibus exercere virtutum, est hominis imperfecti, & perfecta anima licentia se virtutes. Septimo, mulieris osculum (cum ad hoc natura non inclinet) est mortale peccatum: Actus autem carnalis (cum ad hoc natura inclinet) peccatum non est, maxime cum tentatur exercens. Octavo, quod in elevatione corporis IESV Christi, non debent assurgere, nec eidem reverentiam exhibere: asserentes, quod esset imperfectionis eisdem, si a puritate & altitudine suæ contemplationis tantum descenderent, quod circa ministerium seu sacramentum Eucharistiæ, aut circa passionem humanitatis Christi aliqua cogitent: Nonnulla etiam alia sub simulata quadam sanctitatis specie dicunt, faciunt & committunt, quæ oculos divinæ maiestatis offendunt, & grave in se continent periculum animarum. Cum autem ex debito commissi nobis officii huiusmodi sectam detestabilem, & præmissos ipsius execrandos errores (ne propagentur ulterius, & per eos corda fidelium damnabiliter corrumpantur) extirpare ab ecclesia catholica necessario habeamus.

Nos sacro approbante concilio, sectam ipsam cum præmissis erroribus damnamus & reprobamus omnino: inhibentes districtius, ne quis ipsos de cæterò teneat, approbet vel defendat. Eos autem qui secus egerint, a ministerio canonico decernimus puniendos. Porro diocelani & illarum parium inquisitores hæreticæ pravitatis, in quibus Beguardi & Beguina huiusmodi commorantur, suum officium circa eos diligenter exerceant, inquirentes de vita & conversatione ipsorum, qualiterve sentiant de articulis fidei & ecclesiæ sacramentis. In illos vero, quos culpabiles reperirent (nisi abjuratis sponte prædictis erroribus penituerint, & satisfactionem exhibuerint competentem) debitam exerceant ultionem.

DE HOMICIDIO VOLUNTARIO, VEL CASUALI. TITVLVS IX. CAP. VNIC.

Furiosus, infans, vel dormiens, hominem mutilans, vel occidens, non efficitur irregularis: nec etiam ille, qui aliter mortem vitare nequens, suam invasorem occidit, vel mutilat. h. d. Clemens V. in Concilio Viennensi.

Si a furiosus, aut infans, seu dormiens, hominem mutilat, vel occidat, nullam ex hoc irregularitatem incurrit. Et idem de illo censemus, qui mortem aliter vitare non valens, suam occidit vel mutilat invasorem.

DE VSVRIS. TITVLVS X. CAP. VNICVM.

Officiales communitatum, facientes, dictantes, vel scribentes statuta super usuris solvendis, non repetendis, vel non restituendis, vel iudicantes secundum illa, vel non delentes illa (si possunt) intra tres menses de libris communitatum, vel illa servantes, excommunicati sunt. Ioan. Andr.

Clemens V. in Concilio Viennensi.

EX gravi ad nos insinuatione pervenit, quod quorundam communitates locorum in offensam Dei & proximi, ac contra iura divina pari-

a Hanc Clementinam latissime repetit Dicitur Covarruvius: cum videro. b Pro materia intellecta vide B. Thom. 2. 2. q. 72. per totam questionem.

ter & humana, usurariam approbantes quodammodo pravitatem, per statuta sua juramento quandoque firmata, usuras exigi & solvi necesse concedunt, sed a solvendis eas debitorum scienter compellunt, ac si ipsorum continentiam statutorum gravis importuna plerumque usuras repetentibus onera, aliisque oneribus per his diversis coloribus, & fraudibus exquisitis, repetitionem impediunt earundem. Nos igitur pernitenti his ausibus obviate volentes, sacro approbante concilio statuimus: ut quicumque communitatum ipsarum prebites, capitanei, rectores, consules, iudices, consiliarii, aut alii quivis officiales, statuta huiusmodi de extorcere, scribere, vel dictare, aut quod solvantur usuras, quod solvant, cum repetuntur, non restituuntur, placet de libere scienter iudicare præsumpserint, sententiam excommunicationis incurrant. Eandem etiam sententiam incursum, nisi statuta huiusmodi hæcenus edita de sua communitate ipsarum (si super hoc potestatem habuerint) intra tres menses deleverint, aut si ipsa statuta sine consuetudines effectum eorum habentes quocumque modo præsumpserint observare.

Feneratorum in causis usurarum edere coguntur iuramentum suarum. Ioan. Andr.

Ceterum, quia feneratorum sic ut plurimum contractus usurarios occulte ineunt & dolose, quod vix coguntur possunt de usuraria pravitare, ad extorcendum cum de usuris agatur suarum codices rationum, celsata ipsos decernimus ecclesiastica compellendos.

Permanenter asserens exercere usuras non esse peccatum, hereticus est. Ioan. Andr.

Sanè si quis in illum errorem incidit, ut penitentiter asserere præsumat exercere usuras non esse peccatum, decernimus velut hæreticum puniendum: locorum nihilominus ordinarius & hæreticæ pravitatis inquisitoribus districtius inquirentes, ut contra eos, quos de erroribus huiusmodi diffamatos invenerint, aut suspectos, iniqua contra diffamatos, vel suspectos de hæresi procedentia omittant.

DE EXCESSIBVS PRÆLATORVM. TITVLVS VI. CAP. VNICVM.

Proverbat Greg. contra XXVII. gravamina, quæ prælatibus in se habebant. ad. tit. Nemo. i. Et hoc vero concilio prælati contra XXX. à quibus prælati cessare præcipit, et per quos prælati cessare facere: subens ipsorum privilegia & quædam. Ioan. Andr.

Clemens V. in Concilio Viennensi.

Requens & assidua nos quorundam religiosorum querela circumstrepit, quod plerique episcopi, & eorum superiores, ac ceteri ecclesiarum prelati, ipsorum religiosorum quietem injusta inquisitionibus multipliciter inquietant. Quidam enim exemptos capiunt, & in carceribus in calibus non concessis a iure. Quidam per gravium interminationem poenitentiam imponunt, ne debentes exemptis decimas seu redditus, illos solvant eisdem: Neve aliqui missas eorum audiant. Molentes in molendinis, & coquentes in furnis eorum. Servientes quoque & vasallos, & domesticos eorum, vel alios quacumque contrahentes & participantes cum ipsis, suspendunt, interdiciunt, & excomunicant absque causa rationabili pro libito voluntatis, bona illorum interdum nihilominus illicite occupantes. Et appellationibus, quas prædicti exempti ob prædicta, vel alia gravamina rationabiliter interponunt quandoque, minime deferentes, appellantes occasione appellacionum huiusmodi interdum capiunt, aut capi faciunt, &

a Al. sed & ad solvendum cessant, etc. b Al. aut carceri.

carceri mancipari. Quidam præterea capellanos in ecclesiis pleno jure spectantibus ad eosdem (sicut nulla causa subest legitima) celebrare non sinunt, nec administrare parochias ecclesiasticas sacramenta. Nonnulli a etiam indebitè Abbates, monachos & conversos exemptos, necnon & clericos ipsi pleno jure subiectos, suis non parent in iis etiam, in quibus non tenentur eisdem, inconfusa facilitate suspendunt, excommunicant, capiunt, & incarcerant, ac loca & ecclesias interdunt ipsorum. In exigendo insuper ab ipsis exemptis, ipsorumque subditis subsidia charitatis, excedunt nimium contra eos. Et insolitas ac indebitas ipsi contra iura exactiones imponunt: Novos census & indebita onera parochialibus imponunt ecclesiis, in quibus exempti jus obtinent patronatus: Processus iuste factos, seu sententias iuste latis a delegatis sedis Apostolicae, vel a conservatoribus pro exemptis, publicari seu executione mandari à suis subditis, non permittunt. Tabellionibus publicis inhihent, ne instrumenta conficiant: Et iudicibus ne iustitiam faciant, ac iurisperitis ne consilium vel auxilium præbeant in causis, seu negotiis eorumdem: Presentatos pro exemptos ad ordines vel beneficia, quorum presentatio ad eos pertinet, non lunt admittere, nisi presentantes ponant obedientiam in salutatione literarum, quas pro huiusmodi presentatione transmittunt: Ecclesiis quoque vacantibus, in quibus monasteria jus obtinent patronatus (reputatis personis idoneis presentatis ad eas) personas insinuant inhabiles & indignas. Quidam etiam ecclesias curam animarum habentes ad mensam Abbatum spectantes, quarum fructus quandoque clericis secularibus tradunt, seu concedunt ad firmam, clericis ipsi decedentibus, suis conferunt clericis, quamquam ipse propter hoc ecclesia in veritate non vacent. Nonnulli quoque in ecclesiis monachorum iura ipsorum iniuste sibi appropriant, & de ipsorum redditibus, ut volunt, ordinant, ita quod rectoribus earum non remanet unde valeant sustentari. Quidam cum armis & erecto vexillo, molendina, & alia bona contra iustitiam destruant exemptorum, quæ etiam tanto tempore possederunt, quod de contrario memoria non existit: Mittuntque frequenter ad monasteria suarum civitatum & dioecesum suos consanguineos & nepotes, & interdum animalia sua cum custodibus, ut eis de bonis monasteriorum debeat provideri: Abbates insuper, & priores monasteriorum frequenter compellunt, ut suis consanguineis & nepotibus monasteriorum suorum, seu prioratum possessiones & concedant in perpetuum, vel ad tempus: quas quidem concessionem, vel a pensionem nos nullas esse volumus ipso jure: Eosdem quoque Abbates & priores quandoque compellunt ad presentandum sibi ad ecclesias vacantes, in quibus jus obtinent patronatus & ad monachandum interdum suos familiares, consanguineos, vel nepotes. Frequenter etiam permittunt, & tacite consentiunt, quod in suo dominio temporali per milites, vasallos, & ipsorum temporales officiales monasteriorum bona mobilia & immobilia per violentiam occupentur, in casibus non permittis à jure: & alia vitia injuria personis ecclesiasticis & monasteriorum hominibus irrogentur. Præterea interdum iniuste Abbates, priores, ac alios beneficiatos beneficiis suis privant, ut sic fructus beneficiorum illorum percipere valeant primo anno, prætextu privilegii, quod asserunt se habere, quod usque ad certum tempus fructus beneficiorum vacantium possint percipere primi anni: Quibus non

contenti equos, boves, thesaurum, & alia bona monasteriorum & beneficiorum vacantium illicite occupant, quæ essent futuris successoribus reservanda. Quidam militibus, & aliis potentibus dignitatum suarum redditus & proventus vendunt ad tempus, ut per se ipsos exempti vicini fortius opprimantur: nonnulli etiam indebitè monasteria dirimunt. Alii domos & hospitalia & alia bona monasteriorum mobilia & immobilia frequenter occupant, & detinent occupata: Pluries quoque sine causa iusta impediunt ne exempti loca sua valeant reparare. Quidam statuta faciunt, per quæ derogatur privilegiis exemptorum. Et generaliter, quamplures prelati religiosi, præsertim exemptis & privilegiatis, in personis & rebus suis ac iuribus, ac spiritualibus & temporalibus, graves inferunt, contra iustitiam, & eorum privilegia, injurias & facturas. Verum quia una est regularium & secularium praelatorum, & subditorum exemptorum & non exemptorum universalis ecclesia, extra quam nullus omnino salvatur, quorum omnium unus est Dominus, una fides, & unum baptisma: decet ut omnes, qui ejusdem sunt corporis, unius etiam sint voluntatis, & sicut fratres adinvicem vinculo charitatis sint adstricti. Decet igitur, ut & prelati, & alii tam exempti, quam non exempti sui iuribus sint contenti, & alter in alterius injuriam non proflitat seu facturam. Universis itaque prelati ecclesiarum presentis sanctionis edicto districtè præcipiendo mandamus, quatenus ipsi à prædictis gravaminibus omnino cessantes, & cessare suos subditos facientes, viros religiosos, exemptos, privilegiatos, & non exemptos, mendicantes & non mendicantes, charitative tractent & foveant, & sua iura & privilegia inviolabiliter eis servant. Et quoniam plus solet timeri, quod specialiter, quam quod generaliter inhibetur, eisdem prelati districtissime inhihent, ut Abbates, priores, & alios religiosos, ne ad sua generalia, vel provincialia vadant capitula, impedire quomodolibet non præsumant.

DE PRIVILEGIIS, ET EXCESSIBUS
PRIVILEGIATORUM.

TITVLVS VII.

CAP. I.

Tonit sex casus, in quibus religiosi excommunicant, & absolutionem Papa reservat: & privilegia, & exemptionibus non obstantibus eos per ordinarios locorum denunciari præcipit. Ioan. And.

Clemens V. in Concilio Viennensi.

Religiosis, qui clericis aut laicis sacramentum unionis extremæ, vel Eucharistia ministrare, matrimonium solennizare, non habita super his parochialis Presbyteri licentia speciali, aut qui excommunicatos à canone, præterquam in casibus à jure expressis, vel privilegiis sed. Apost. concessis eisdem, vel à sententiis per statuta provincialia aut synodalia promulgatis, seu (ut verbis eorum utamur) à pena & culpa absolvere, quatenquam præsumperint: excommunicationis incurtant sententiam ipso facto, per sedem Apostolicam duntaxat absolvendi, quos etiam locorum ordinarii (postquam de hoc eis constiterit) excommunicatos faciant publicè nunciari, donec de absolutione ipsorum eis fuerit facta fides, nullo religioso eisdem super hoc exemptionis, vel alio privilegio suffragante.

Pont septem culpas religiosorum, à quibus eos præcipit absolvere sub certis parib, quas eu imponi iubet: & quas prelati ipsorum imponit, si non satis fecerint. Ioan. And.

Quibus etiam in virtute sanctæ obedientiæ, & sub

a In vetusto quodam manuscripto: Nonnulli etiam Abbates indebitè monachos & conversos etiam exemptos. b aliar, eorum. c alias, pensiones. d Hoc duo verba, vel pensiones, non habentur in orig. eod. etiam impressis.

interminatione maledictionis aeternae districtius inhi-
 beamus, ne in sermonibus suis ecclesiarum praelatis detra-
 hant. Aut etiam retrahant laicos ab ecclesiarum sua-
 rum frequentia vel accessu, seu indulgentias pronunciant
 indifcretas. Neve (cum confessionibus & testamento-
 rum intererant) a restitutionibus debitis, aut legatis ma-
 tricibus ecclesiis faciendis retrahant testatores. Nec le-
 gata, vel debita, aut male ablata incerta sibi aut aliis sin-
 gularibus sui ordinis fratribus vel conventibus in alio-
 rum praedictum fieri seu erogari procurent. Nec et-
 iam in casibus sedi Apostolicae, aut locorum ordinariis
 reservatis quatenus absolvere: Aut personas ecclesia-
 sticas, praesertim coram iudicibus delegatis a nobis, suam
 contra eos iustitiam proficuentes, vexare indebitè, aut ad
 loca plura, & praesertim multum remota convenire, pra-
 sumant. Si qui vero praemissa, vel aliquid de praemis-
 sis attentare praesumpserint, per duos menses subiaceant
 poenis illis, quae secundum eorum regulam, vel statuta,
 pro gravibus criminibus seu culpis eis consueverunt imponi.
 Super quibus absque intermissione necessitate cum eis
 non valeat dispensari. Ceterum praelati eorum, nisi de
 iis, quae occasione praemissorum & excessuum ad eos quo-
 quo modo pervenerint, ecclesiis aut personis ecclesiasti-
 cis damnificatis, vel laicis satisfactionem plenariam ex-
 hiberint intra mensem, postquam super hoc fuerint re-
 quisiti, suspensionis sententiam usque ad satisfactionem
 debitam eo ipso incurrant, non obstantibus a praemissis
 statutis, aut quibuslibet privilegiis, cunctisque tenoris
 existent.

Ponit moderationem circa duos primos casus, hoc dicit. Ioan. Andr.

Sanè religiosis illis quibus est ab Apostolica sede con-
 cessum, ut familiaribus suis domesticis aut pauperibus in
 hospitalibus suis degentibus, sacramenta possint ecclesia-
 stica ministrare, nullum ex praemissis volumus quoad hoc
 praedictum generari.

CAP. II.

*Archiepiscopi per loca exempta Provinciae suae faciunt crucem
 ante se deferri: ipsi etiam & diaconum ibi benedicunt, audiunt
 d. roma, & illa celebrant, & faciunt celebrari: per hoc tamen
 exemptis vel privilegiatis in aliis nullum sit praedictum. Ioan.
 Andr.*

Idem in eodem.

Archiepiscopo & per quaevis loca exempta suae provin-
 ciae facienti transire, aut ad ea forsan declinan-
 ti, ut crucem ante se liberè portari faciat, benedicat po-
 pulo, divina officia privatim vel publice ibidem audiat,
 & ea etiam in pontificalibus celebret, & faciat in sua pre-
 sentia sine pontificalibus celebrari (quovis privilegio con-
 trario non obstante) sacro approbante consilio praesentis
 constitutionis serie duximus concedendum. Simili mo-
 do concedimus Episcopo, ut in locis eisdem suae dicece-
 sis possit populo benedicere, audire divina officia, & ea
 etiam celebrare, & in sua praesentia facere celebrari. Si
 tamen quod praetextu huiusmodi, in locis
 ipsi exemptis, vel circa hoc privilegiatis, nullam aliam
 jurisdictionem idem Archiepiscopus vel Episcopus ex-
 erceat, nec personis exemptis vel privilegiatis mole-
 stiam inferat, vel gravamen, nullumque exemptioni
 vel privilegio eorum aliud praedictum generetur,
 nec ipsi Archiepiscopo vel Episcopo jus aliud quo-
 modolibet acquiratur.

*a Vide omnino Conc. Lat. sub Leon. X. Sess. 11. in decreto in sp.
 Superne maiestati praesidio. b al. factumibus. c al. pradi-
 torum. d In antiquitatis impressis constanter legitur ita: non
 obstantibus in praemissis statutis, &c. e vide notata per Dd. in
 c. 1. ut lite pend. & in cap. antiqua de privil. f alias exerceant.
 g al. infrant. h al. ita: nullamq. exemptionis eorum vel pri-
 vilegii aliam praedictum generetur.*

DE POENIS.
 TITVLVS VIII.
 CAP. I.

*Percutiens Episcopum, capiens, & hauriens, vel hoc maledi-
 vel ratiocinis, socius, consiliarius, fautor, & defensor, non so-
 posterus, cruitas in hoc delinquens, & qui officiali, parum tamen
 consilium puniuntur. Ioan. Andr.*

Clemens V. in consilio Vianensi.

Si quis a suadente diabolo in hoc sacrilegio gen-
 temerè percusserit, aut ceperit, seu haurierit, vel
 hac mandaverit fieri, aut facta ab aliis rata habuerit, vel
 socius in his fuerit faciens, aut consiliarius in his detor,
 aut favorem, seu scienter defensor, eundem: in illis
 casibus de praedictis, in quibus ex omniannatione per
 jam editos canones non luberet, sit huius nostra con-
 stitutionis auctoritate (non obstante quacunque condemp-
 nazione, quam reputamus approbante sacro consilio pontifici
 corruptelam) anathematis mucrone percussus, a quo ne-
 queat, nisi per summum Pontificem (gratequam in ar-
 ticulo mortis) absolvi. A feudis inlape, locatibus,
 officiis, & beneficiis spiritualibus live temporalibus, quae
 ab ecclesia, cui sic offensus praesens Episcopus, obtinet, et
 ab hoc ipso, ac ad eandem ecclesiam ibere evocantur.
 Ipsi filii per masculinam descendentes lineam usque ad
 generationem secundam (omni spe dispensationis ad-
 emptae) reddantur ipso facto inhabiles ad ecclesiasticas be-
 neficia, in civitate & dicecesi, in quibus idem Episcopus
 praesidet, obtinenda. Terra quoque ipsius (quam tamen
 ultra unam dicecesim non contineat) usque ad condemp-
 nam satisfactionem eiusdem: Nec non & loca sua loca,
 in quibus captus Episcopus detinebatur, quoad de-
 tentio ipsa in eisdem duraverit, ecclesiasticis habitantibus
 interdicto. Quod si terra eiusdem duas dicecesis, et
 ultra contineat, dicecesis domicilii principalis ipsius &
 & illa etiam, in qua fuerit delictum commissum, & in
 sit, & duae aliae quae sub ipso sunt eidem loco magis pro-
 cinae, interdicto subiacent supra dicto. Et qui in re-
 gior erit ipsius consilio, quo loca fuerit culpa praesens
 quovisq. dignam satisfactionem praestiterit, & om-
 nnes illius loci, in quo commissum est delictum, nec non
 civitatum, & dicecesis vicinarum ecclesias quoad benefi-
 cibus dominicis, & festivis, pulsatis campanis & con-
 accensis excommunicatus publice nunciatur. Quae
 absolvendus fuerit, sufficienter & idoneo modo, quod
 inferendae poenae parebit, & auxiliante domino pariter
 etiam peraget injungendam. Civitas autem, quae ex-
 missa, vel eorum aliquid in Episcopo suum commiserit,
 interdicto (donec satisfecerit) habereat memorata.
 Potestas vero, consiliiarii, ballivus, habens, advocatus, con-
 sules, rectores & officiales ipsius, quocunque nomine
 censentur, in praemissis culpabiles existentes, similiter
 excommunicationis sententiae, a qua nisi ut excommuni-
 catus non valeant abolitionis obtinere beneficium, sunt
 subiecti. Quae & omnia tanto magis in Episcopo
 intersectoribus sunt servanda, quanto in eos levior
 quam in praefatos poena debet exurgere, & gravior
 indignationis aculeus defavire.

*Excusat rigorem, dicens, quod graviores poenae debentur impo-
 Ioan. Andr.*

Nec super hae quisquam miretur, quod praemissa pro-
 petrantibus poenas non inferimus graviores: licet etiam
 (quod dicere pudet) hae, pro dolor, frequenter occurrant.

*a De iudicibus huius Clement. vide Joannem Lupum in not.
 de liberi eccles. part. 2. quaest. 1. b al. ita: necnon loci sui
 dia, in quibus, &c. c al. ita: & illa etiam terra in qua praesens
 d al. anagnam. e al. ita: quae etiam tanto magis, &c.*

UNIVERSITÄTS-
 BIBLIOTHEK
 PADERBORN

multisq; grassantibus opus esset exemplo. & ex dignitate offensi pœnam metiri deceat offendentes. Episcopi enim dicuntur sanctissimi, Christi legati existunt, spiritalis sunt patres, nostrisq; fratres Coepiscopi, columnæ comprobantur ecclesiæ: quare gravem oporteret esse pœnam culpæ violantis dignitatem tantæ præminentis adæquandam. Volumus tamen ad præsens in pœnam exaggeratione temperare rigorem: ad pœnas alias processuri, si protervitatem delinquentium hoc exposcere videamus.

Repetit ius antiquum de absolutis in mortis articulo, qui sanati recidunt, si non satisfaciunt. Ioan. And.

Sanè si quis in aliquo casuum prædictorum fuerit ab excommunicationis sententia in mortis articulo absolutus, nisi postquam pristina restitutus fuerit sanitati quam citò commode poterit conspectui Romani Pontificis se præsentare curaverit, ejus mandatum a humiliter recepturus, prout iustitia suadebit: in eandem excommunicationis sententiam recidat ipso facto. Quamvis enim super hoc satis plenè in iure alibi sit provisum, ne tamen aliquis in hoc ex ignorantia juris se fatigat excusare, hoc expressè præmissis duximus annexandum.

CAP. II.

Trerurantes capi viros ecclesiasticos, ut renuncient beneficiis, vel ut citati non vadant ad curiam, præter pœnam excommunicationis, quam per canones antiquos incurvunt, si sint prelati, à perceptione fructuum per triennium sui suspensi, inferiores vero beneficiis sunt privati. Eandem pœnam incurvat ipsi citati, qui se capi procurant. Resignatio etiam sit facta non tenet, etiamsi per prelatos recepta fuerit, vel ratificata. h. d. Ioan. And.

Idem.

Multorū ad nos gravis querela deduxit, quòd nonnulli obtinentes temporale dominium viros sæpè ecclesiasticos capere, captosq; donec sua resignent beneficia, aut ne citati ad Apostolicam sedem ab homine, vel à iure, magis ad ipsam valeant, ausu detinere sacilego non verentur, citatos eodem in exitu eorum districtum b, ut plurimum capientes. Considerantes igitur, quantum ex his tam nostro, & Apostolicæ sedis honori, quam personarum ecclesiasticarum quieto & prospero statui non sine damnata exempli pernicie deogetur: sacro approbante concilio statuis, ut præter sententiam canonis, quam facientes, & fieri procurantes præmissas incurtere dignoscuntur, procurantes ipsi, personæ ecclesiasticæ existentes, à perceptione fructuum ecclesiasticarum suarum, si fuerint prelati, triennio sint suspensi. Quòd si inferiores extiterint, eo ipso obtentis beneficiis sint privati: Illis pœnam incurtus eandem, qui ne citati (ut præmittitur) ad sedem Apostolicam veniant, sed ut se obtentu huiusmodi à veniendo excusent, à potestate seculari se capi (ut interdum contigisse audivimus) procurarint. Sane resignationes beneficiorum modo supradicto extortas (licet à resignantium ipsorum prelati receptæ, aut rata habitæ fuerint) nullius omnino decernimus e esse firmitatis: Locorum ordinariis injungentes, ut postquam eis constiterit aliquos sibi subiectos pœnam & sententiam incurrisse, præmissas ipsas publicare non desistant, executionique debite (prout ad eos pertinuerit) demandare.

CAP. III.

Excommunicat religiosos mendicantes, transgressores constitutionis Bonifac. de excess. prelat. ca. unic. lib. 6. Item omnes religiosos, qui in sermonibus, vel abbi præferunt aliqua, ut retrahant à solutione decimarum, quarum solutionem certis diebus & in confessionibus suadere tenentur sub certis pœnis, quas incurvunt: Nisi sint tales, quorum monasterii, vel ecclesiæ, competat percipere decimas. Ioan. And.

a Al. mandata. b Al. ita: suorum districtuum, &c. c Vide c. Abbas, quod met. caus. & l. qui in carcerem ff. quod nocet in caus. font.

hant à solutione decimarum, quarum solutionem certis diebus & in confessionibus suadere tenentur sub certis pœnis, quas incurvunt: Nisi sint tales, quorum monasterii, vel ecclesiæ, competat percipere decimas. Ioan. And.

Idem.

Uidentes eos, quos ad observantiam iurium, virtutum præmia non inducunt, tam adjectarum exaggeratione pœnarum, quàm adjiendarum de novo, formidine à temerariis ausibus refranare, transgressores constitutionis, quæ religiosis mendicantibus domos ad habitandum, vel loca quæcumque de novo recipere, recepta hucusque mutare, vel ea transferre in alios cuiusvis alienationis titulo interdicit. Illos a etiam religiosis, qui aliqua, ut audientes à decimarum ecclesiis debitarum solutione retrahant, in sermonibus suis, vel alibi proferre præsumunt, excommunicationis subjacere sententis decernimus ipso facto.

Et quia nisi fiat quod bonum est, à malo abstinere non sufficit, religiosis omnibus injungimus sub obtestatione divini iudicii, & interminatione maledictionis æternæ, ut quovis populo prædicabunt in prima dominica, quarta & ultima quadragesimæ, & in festis Ascensionis Dominicæ, Pentecostes, Nativitatis beati I. nnis Baptiste, assumptionis & Nativitatis beatissime virginis Mariæ matris Dei, audientes expressè studeant informare, si ab ecclesiarum rectoribus, vel vicariis, aut loca tenentibus eorundem requisiti fuerint: Necnon & iis quorum confessiones audient conscientiam facere, quòd decimas solvere non omitant. Quòd si forè in prædicationibus hoc ipsum supradictis diebus suadere scienter omiserint, per superiores eorum graviter arguantur. Quibus etiam superioribus in virtute sanctæ obedientiæ districtè præcipimus, ut contra taliter omittentes statuta pœnalia faciant, secundum quæ sic acriter puniant transgressores, quòd pœnarum sit ceteris in exemplum: Constitutione bonæ memoriæ Gregorii Papæ decimi prædecessoris nostri circa hæc edita in suo nihilominus robore duratura. Qui verò scienter postpulerint contentibus conscientiam facere de solvendis huiusmodi decimis, ab officio prædicationis tamdiu maneat ipso facto suspensi, donec contentibus ipsis (si hoc ipsum sibi dicendi commode facultatem habuerint) conscientiam fecerint: Exinde excommunicationis incursum sententiam ipso facto, si prædicare præsumperint, prædicta negligentia (ut præmittitur) non purgata. Ad e religiosos tamen monasteriorum, vel rectores ecclesiarum decimas percipientium nolumus hoc extendi.

Excommunicat violatores Decreti de sepult. lib. 6. & absolutus Papa reser. vat. h. d. Ioan. And.

Sanè temerarios violatores constitutionis illius, quæ religiosis & clericis secularibus prohibet, ne aliquos ad vovendum, jurandum, vel fide interposita, seu alias præmittendum inducant, ut sepulchorum apud eorum ecclesias eligant, vel jam electam ulterius immutent, similem sententiam (pœna in dicta constitutione contenta in suo perdurante robore) incurtere volumus ipso facto, ab alio, quàm à sede Apostolica (præterquam in mortis articulo) nullatenus absolvendos: nullis privilegiis, aut istitutis, cuiuscunque tenoris existant, super his valutris.

a Vide Conc. Trid. sess. 23. de reform. c. 12. b In manus. codice legitur nomi. c In antiquioribus codic. etiam impressis constanter legitur ita: ad religiosis tamen monasteriorum vel ecclesiarum decimas percipientium, &c.

DE POENITENTIS ET REMISSIO-
NIBUS.

TITVLVS IX.

CAP. I.

Damnatus ad mortem hoc poenitentibus poenitentia concedi debet: nec valet contraria consuetudo. Secundo, locorum ordinarius ad hoc exequendam excitat: ibi, Locorum, h. d. Ioan. And.

Clemens V. in Concilio Viennensi.

Cum a secundum statuta canonica ultimo depurandis supplicio, negari (si petant) non debeat poenitentiae sacramentum, abusus damnabilem in quibusdam partibus contra hoc introductum aboleri omnino volentes, iustitiam omnes & dominos temporales, ut ab huiusmodi desistat abusu hortamur in Domino, & obsecramus per viscera misericordiae Iesu Christi: Locorum ordinarius nihilominus impungentes, ut eos ad hoc cum primis commodè poterunt diligenter monere, & (si necesse fuerit) ecclesiastica censura compellere non omitant.

CAP. II.

Repeti concilium generale, de quastoribus non admittendis, sine literis Apostolicis vel diocesanis. Et addit per diocesanos literas Apostolicas prius examinari. h. d. Io. And.

Idem.

Abusionibus b, quas nonnulli elemosynarum quastores in suis proponunt praedicationibus, ut simplices decipiant, & aurum subtili vel fallaci potius ingenio extorqueant ab eisdem, cum in animarum cedat & periculum, & scandalum plurimorum, viam (prout est nobis possibile) pracludere cupientes, iuxta statuta d concilii generalis duximus prohibendum districte, ne quastores aliqui (nisi Apostolicas vel diocesanas Episcopi literas exhibuerint) quomodolibet admittantur, nec permittantur (cum solum ipsis competat indulgentias sibi concessas insinuare populo, & charitativa postulare subsidia suppliciter ab eodem) ullatenus ipsi populo praedicare, nec aliud exponere, quam quod in literis continetur supra dictis. Literas quoque Apostolicas diocesani Episcopi (ne quid fraudis committi valeat per eandem) antequam admittant, quastores ipsos examinent diligenter.

Tonit uero reprehensibiles alius quastorum, quos fieri prohibet: & contraria privilegia revocat. Ioan. And.

Ad hac cum aliqui ex huiusmodi quastoribus, sicut ad nostram audientiam est perlatum, non sine multa temeritatis audacia, & deceptione multiplici animarum, indulgentias populo motu suo proprio de facto concedant, super votis dispensent, a perjuriis, homicidiis, & peccatis aliis sibi consentientes absolvant, male ablata incerta (data sibi aliqua pecuniae quantitate) remittant, tertiam e, aut quartam partem de poenitentis iniunctis relaxent, animas tres, vel plures parentum vel amicorum illorum, qui elemosynas eis conferunt, de purgatorio (ut asserunt mendaciter) extrahant, & ad gaudia paradisi perducant, benefactoribus locorum, quorum quastores existunt, remissionem plenariam peccatorum indulgeant, & aliqui ex ipsis eos a poena, & a culpa (ut eorum verbis utamur) absolvant.

Nos abusus huiusmodi, per quos censura vilescit ecclesiastica, & clavium ecclesiae auctoritas ducitur in contemptum, omnimode aboleri volentes, ea per quoscunque quastores fieri vel attentari de cetero distinctius inhibemus: Omnia & singula privilegia, si qua super praemissis, vel eorum aliquo, sive aliquibus locis, ordinibus vel personis quastorum huiusmodi quomodolibet

a Vide notata per Doll. in c. 2. ext. de furis. b Quastorum nomen & usum omnino abolevit Conc. Trident. sess. 21. de refor. c. 9. c al. edunt. d al. statutum. e al. ita: tertiam aut quartam partem aliu de poenitentis, &c.

cunque a concessa (ne ipsorum praetextu sit eis maiora ulterius praesumentendi) auctoritate Apostolica, ab utroque ad praemissa, poenitus revocantes.

Delinquentes quastores per Episcopos puniri praecipit, nisi iustis rebus privilegia h. d. Ioan. And.

Quastores autem, qui deinceps in praemissis vel alio praemissorum deliquerint, vel alias etiam quibuscunque suis privilegiis abuti fuerint, sic per locorum Episcopos puniri volumus (nullo profus eisdem quastoribus parte privilegio susfragante) quod a suis venerabilibus, qui ubique (ur communis habet assertio) nimis excreverunt, poenae formae propius compellantur.

DE SENTENTIA EXCOMMUNICATIONIS,
SUSPENSIONIS ET INTER-
DICTI.

TITVLVS X.

CAP. I.

Religiosi etiam exempti violantes interdictionem ipsorum per locum Apostolicam vel ordinariam loci vel generalem ipsorum diuinorum, fallam per provinciale concilium, vel non, qui non possit, servatam per cathedrales, vel manum ipsorum, excommunicationi suae ipsi facto: Non obstantibus privilegiis, exemptionibus, consuetudinibus & statutis, & quibuscunque. h. d. Ioan. And.

Clemens V. in concilio Viennensi.

Ex b frequentibus praetoribus quastores committimus, & nos ipsi experientia certa prohibemus, in minoribus constituti, quod pietate magis nunc patenter excusationibus facias & simul intuentes, tunc latenter ecclesiarum suarum ianus pertentis, aut in eis factis fenestris, seu motis aliter quibus non absque damno cathedralium, & parochialium ecclesiarum & scandalum plurimorum, duximus neryum ecclesiarum disciplinae, civitatum, terrarum, & aliorum generalia locorum interdictione damnabili violare praesumunt. Nos propter sancta Dei ecclesiae, cui (disponente Domino) praesumus: quae quidem unica est, & unum Deum parentem atque colit, unam fidem firmiter & simpliciter creditur, uniformitatem (quoniam commode possunt) conservare volentes: circa interdictionem ipsorum praedictorum auctoritate sedis Apostolicae, vel locorum ordinarius postoribus, de statum ipsorum concilio districte praecipiendo mandamus, prout religiosi quicunque, tam exempti quam non exempti, quicunque ordinis & conditionis erunt, cum cathedralium vel matricem, seu parochiam e loci ecclesiam illa viderint, aut sciverint obviare (non obviare) quibuscunque appellationibus, nec etiam ad eandem sedem, vel alium, seu alios interitus, & alios objectionibus, quibuscunque absque dolo & fraude, cum moderatione tamen decretalis Alma. invidiabiliter conservent. Alioquin non servantes, excommunicationis sententiae hoc ipso volumus subiacere. Quod etiam in interdictionibus, & in cessationibus a divinis actibus per provincialium conciliorum statuta, vel ipsorum auctoritate, cum majus sit provinciale concilium, quam singularis praetor Provincie, ac iudicium nostrum, quod plurimorum sententis comprobatur, volumus observari. In cessationibus vero generalibus a divinis, civitatum, terrarum, & aliorum locorum, quas aliquando ex consuetudine, vel aliis capitulis, collegiis

a Aliquo modo. b Not. ex verbis frequentibus, quod in ra adoptantur ad ea qua frequentur emergunt de hoc, ut desuper tempus literas Zabarel. c Hac duo verba, seu parochiam, desunt in antiquioribus exemplis, etiam impressis. d Al. ita: invidiabiliter ea servent.

vel conventus secularium, aut regularium ecclesiarum si-
bi vindicant (quia ipsos hoc unico lumine ad repellend-
as iniurias eis factas privare nolumus, nec debemus) i-
dem intelligimus observandum. Ipsi vero sint diligen-
ter attenti, ut statuta Romanorum Pontificum præceden-
tium nostrorum super his edita, diligenter observent.
Porro hanc a sanctionem ad pendentiam trahimus: non
obstantibus privilegiis, conventionibus, statutis, & consue-
tudinibus quibuslibet, quæ contra præmissa, seu ali-
quod præmissorum religionis ipsi in nullo volumus sus-
fragari.

CAP. II.

Domini temporales, qui cogunt aliquos in loco interdicti cele-
brare divina, vel qui per pravones factum tunc ad illa audenda
populum evocari, vel prohibent, ne publice excommunicati vel in-
terdicti, super hoc, per illos, qui missas celebrant, moniti, ecclesias
exeat, & ipsi nominatim moniti, qui non exeant, excommunicati
sunt, & per Papam absolventi. h. d. Ioan. And.

Idem.

Gravis ad nos prælatorum querela perduxit, quod
nobiles & quidam, & Domini temporales (terris
eorum ecclesiastico suppositis interdicto) necdum in loco-
rum suorum capellis, sed & in collegiatis & aliis infi-
gnitum locorum ecclesiis, missas & alia divina officia pub-
licè & solemniter faciunt celebrari: ad officia eadem cele-
branda, nunc hos, nunc illos vocantes, & interdum
(quod est deterius) compellentes: hisque non contenti
excessibus, per campanarum non solum pulsationem, sed
& voce præconia populos etiam interdictos, ut (interdi-
cti non obstante sententia) ad audiendas missas huius-
modi veniant, faciunt evocari. Nonnulli quoque ipso-
rum suis plerumque subiectis, ne (sicut excommunicatio-
nis vel interdicti sententia publice sint notati) de eccle-
siis, dum in ipsis missarum celebrantur solennia, instanti-
bus etiam celebrantibus exeant, præcipere non verentur:
Ex quo frequenter contingit quod (non sine Dei offensa,
clericis ac populi scandalo) ipsa missarum solennia re-
maneat inexplata. Ne igitur excessus sic graves exceden-
tium impunitate trahantur ab aliis in exemplum, præ-
sumptores præfatos, qui in locis interdicto suppositis,
quæquam de cætero divina celebrare officia, quomodolibet
cogere: aut qui modo prædicto, ad officia eadem
audienda aliquos, excommunicatiois præsertim vel in-
terdicti ligatos sententia, evocare: seu, qui ne excommu-
nicati publice, aut interdicti, de ecclesiis, dum in ipsis mis-
sarum aguntur solennia, a celebrantibus moniti ut exeant,
prohibere: necnon excommunicatos publice & interdi-
ctos, qui in ipsis ecclesiis nominatim a celebrantibus,
ut exeant moniti, remanere præsumpserint, excommuni-
cationis sententia (à qua per sedem duntaxat Apostolice
sacrosanctæ) sacro approbante concilio innodamus.

CAP. III.

Fratres minores si tempore interdicti recipiunt in suis ecclesiis ad
divina fratres & sorores tertio ordine, excommunicati sunt, nec pre-
vilegia iurant. h. d. Ioan. And.

Idem.

Cum ex eo, quod religiosi viri fratres minores in
suis recipiant ecclesiis ad audienda divina officia
tempore interdicti, fratres & sorores de ordine tertio
(quem B. Franciscus instituit) existentes, qui continen-
tes, seu de poenitentia nuncupantur, scandalum a-
liorum, qui ab his excluduntur, menibus generetur, cen-
sura vilescat ecclesiastica & minoris auctoritatis inter-
dicti sententia reputetur: Eisdem fratribus minoribus

a Alia: porro hanc etiam sanctionem, &c. b Nobiles
qui dicantur & cur ita veniant, sicut docet Tiracoll. trad. de No-
bilitate c. 2. c In manifestis: prohibere, vel etiam impe-
dire, necnon, &c.

distictius inhihemus, ne de cætero aliquem, vel aliquos
prædictorum (etiam si super hoc, hi vel illi privilegiis
quibuscumque muniti extiterint, quæ ipsi in nullo pro-
fus, quoad hoc volumus suffragari) ad divina in suis ec-
clesiis tempore interdicti quoquomodo admittant. Quod
si fecerint, eo ipso excommunicationis sententia se nove-
rint subiacere, à qua per alium, quam per Romanum
Pontificem, vel satisfactione præmissa, per locorum
Episcopos (quos auctoritate Apostolica fungi volu-
mus in hac parte) absolutionis beneficium nequeant
obtinere.

CAP. IV.

Si Papa etiam scienter excommunicato participat, illum per hoc
non absolvit, nisi exprimat hoc se velle. Et si scienter sub titulo
dignitatis aliquem nominet vel honoret, per hoc illum in dignitate
non approbat. Ioan. And.

Idem.

SI summus Pontifex scienter etiam excommunicato
participet literis, verbo, vel osculo, seu alio quovis
modo, ipsum per hoc abolere nulla ratione censetur,
nisi se velle fortitan exprimat illum ex hoc pro absoluto
haberi. Similiter quoque, si quem sub titulo cuiuslibet
dignitatis, ex certa etiam scientia, verbo, constitutione,
vel literis nominet, a, honoret, seu quovis alio modo
tractet: per hoc in dignitate illa ipsum approbare non
intelligitur, aut quicquam ei tribuere novi iuris.

DE VERBORUM SIGNIFICATIONE.

TITVLVS XI.

CAP. I.

Declaratur in aliquibus ca. Exist. eod. tit. lib. 6. præsertim an
fratres minores teneantur ad observationem eorum omnium, quas
regula sub verbo imperatoris modi ponantur: deinde multa in-
feruntur, ad quæ fratres ipsi obligantur. Et consequenter eorum mo-
rem excessibus prædictis discussis, de electione ministris ipsorum in-
culcatis sententia tractatur.

Clemens V. in Concilio Vniuersi.

EXIVI de paradiso, dixi rigabo hortum plantatio-
num: ait ille cælestis agricola qui vere fons sa-
pientie, verbum Dei à Patre, in Patre manens,
genitum in æterno, novissime diebus istis (fabricante
Sancto Spiritu) in utero virginis caro factum, exiit ho-
mo ad opus arduum redemptionis humani generis
peragendum: exemplar b se deo cælestis vita, præ-
bens hominibus semetipsum. Verum quia plerumque
mortalis vite sollicitudinibus pressus homo, mentis
aspectum ab exemplaris huiusmodi intuitu e diver-
tebat, verus noster Salomon in folio militantis eccle-
sæ hortum voluptatis inter cæteros quendam fecit, à
procellosis mundi fluctibus elongatum, in quo quies-
tius ac securius vacaretur contemplandis, servandis-
que huiusmodi operibus exemplaris, in hunc mun-
dum introiit ipse, ut rigaret ipsam fecundis aquis
spiritualis gratie & doctrinæ. Hic hortus siquidem est
fratrum minorum sancta religio, quæ muris regularis
observantia firmiter undique circumclusa, intra se solo
contenta Deo, adornatur abundè novellis plantationi-
bus filiorum. Ad hunc veniens dilectus Dei filius mor-
tificantis poenitentia myrrham mentis cum aromatibus,
quæ suavitate mira universis odorem atrahentis
sanctimonie circumfundunt. Hæc est illa cælestis vi-
ta forma & regula, quam descripsit ille confessor Chri-
sti eximius sanctus Franciscus, ac servandam à suis fi-
liis verbo docuit: pariter & exemplo. Qui vero di-
ctæ sanctæ regule professores ac imitatores devoti,

a Vide Felin. in rubr. præconii Gregoriani, & in eam viginti-
num, de offi. delegat. b Alia: exemplar sequendo: a. l. s. u. &c.
c al. comitum.

ut & alumni & veri filii tantis affectibus, sicut & ferventer affectant, ad purum, & ad plenum præmissam regulam firmiter observare: attendentes quædam, quæ dubium poterant afferre sensum in ipsius regulæ serie contineri, pro ipsorum declaratione habenda recurrerunt prudenter olim ad apicem Apostolicæ dignitatis, ut certificati per ipsam, cuius pedibus etiam per ipsam regulam sunt subjecti, possent Domino (pulsis cunctis dubiis) cum plena charitate conscientie deservire. Horum autem piis ac iustis supplicationibus, plures prædecessores nostri Roman. Pontif. successivè (sicut dignum erat) applicantes aures & animum, declaraverunt ea, quæ dubia videbantur: ediderunt nonnulla, & aliqua concesserunt, sicut expedire videbantur fratribus conscientis, ac pura observantia status. Verùm, quia plerumque ubi culpa non est, eam timere solent conscientia timorata, quæ in via Dei quodcumque devium expavescent, non sunt ad plenum ex dictis declarationibus dictorum omnium fratrum conscientia quietata, quin circa aliqua ad regulam, ipsorumque statum pertinentia, dubitatio num in ipsis fluctus aliqui generentur & oriantur, sicut & aures nostras pluries, & de quàm pluribus in publicis & privatis consistoriis est perlatum. Quapropter per ipsos fratres nobis extitit humiliter supplicatum, quatenus prædictis dubiis, quæ occurrerunt, & quæ possunt occurrere in futurum, adhibere opportuna declarationis remedia, de benignitate sedis Apostolicæ curemus.

Nos igitur, cuius animus ab ætate tenera pia devotione efferebuit ad huiusmodi professores regulæ, & ad ordinem ipsum totum: nunc autem ex communi cura pastoralis regiminis, quam immeriti sustinemus, ad ipsos fovendos, dulcius & attentius gratiosis favoribus prosequendos, tanto provocamur ardentius, quanto frequentius intenta mente revolvimus fructus uberes, quos ex eorum exemplari vita, & salutari doctrina, toti universali ecclesiæ continuè cernimus provenire, tam pia supplicantiùm intentione commoti ad peragendum diligenter quod petitur, studia nostra duximus convertenda: ipsaque dubia, per plures Archiepiscopos & Episcopos, & in Theologia magistros, & alios literatos, providos, & discretos examinari fecimus diligenter. Cum igitur in primis ex eo, quod in dictæ regulæ principio habetur: Regula & vita fratrum minorum hæc est, scilicet, Domini nostri Iesu Christi sanctum Evangelium observare, in obedientia vivendo sine proprio & in castitate. Item infra: Finito verò anno probationis recipiantur ad obedientiam, promittentes vitam istam semper & regulam observare. Item circa finem regulæ, paupertatem, & humilitatem, & sanctum Evangelium Domini nostri Iesu Christi, quod firmiter promissimus, observemus: Fuit hæsitatum, an fratres ejusdem ordinis ad omnia, tam præcepta quàm consilia Evangelii, ex professione suæ regulæ teneantur. Quibusdam dicentibus, quod ad omnia, aliis autem asserentibus, quod ad sola illa tria consilia, videlicet vivere in obedientia, in castitate, & sine proprio, ad ea quæ sub verbis obligatoris ponuntur, in regula obligantur: Nos circa hunc articulum prædecessorum nostrorum vestigiis inhaerentes, ipsumque articulum, quoad aliquid clarius prosequentes, dicta hæsitati duximus respondendum, quod cum votum determinatum a cuilibet habeat cadere sub certo, votens regulam non potest dici teneri ex vi voti huiusmodi ad ea consilia evangelica quæ in regula non ponuntur. Et quidem B. Francisci conditoris regulæ, hæc

probatur fuisse intentio ex hoc, quod quædam evangelica consilia in regula posuit aliis præmissis. Si enim per istud verbum, Regula & vita fratrum minorum est, &c. Intendisset eos ad omnia consilia evangelica obligare, superfluum & nugatorie quædam coram (supra præmissis ceteris) in regula expressisset. Cum autem natura terminis restrictivi hoc habeat, quod sic excludit à ipso extranea, quod cuncta ad ipsum pertinentia concludit: Declaramus & dicimus, quod dicti fratres non solum ad illa tria vota nudè & absolute accepta, ex professione suæ regulæ obligantur, sed etiam tenentur ad ea omnia implenda, quæ sunt pertinentia ad hæc prædicta, quæ regula ipsa ponit. Nam si hæc tria prædicta tantum præcisè & nudè promittentes se servare regulam vivendo in obedientia, castitate, & sine proprio & non etiam ad omnia contenta in regula, quæ hæc tria modificant, arctentur: prohibito & viæ præferrentur hæc verba: Promitto semper hæc regulam observare: ex quo ex his verbis nulla obligatio inferretur. Nec tamen putandum est, quod B. Francisci Professores huius regulæ, quantum ad omnia contenta in regula, modificantia tria vota, seu ad illa in ipsa expressa, intendit æqualiter esse obligatos: quin potius aperte discrevit, quod quoad quædam ipsorum et vi verbi transgressio est mortalis, & quoad quædam alia non. Cum ad quædam ipsorum verbum opponatur præcepti, vel æquipollentis eidem, & quoad aliqua verba alii sit contentus. Item quia præterea, quæ expressè verbo præcepti, ac exhortationis, seu monitionis ponuntur in regula, nonnulla verbi imperativi modo negativè vel affirmativè apposito inferuntur: hæc non extitit dubitatum, an tenerentur ad ista, ut ad hæc tria vim præcepti. Et quia (ut intelleximus) non movit hoc dubium, quod augetur ex eo, quod beatus concordationis Nicola. Papa tertius a prædecessoribus nostris declarasse, quod fratres ipsi ex professione suæ regulæ sunt addicti ad ea consilia evangelica, quæ in ipsa regula præceptivè vel inhibitorie, seu sub verbis æquipollentibus exprimuntur: & nihilominus ad eorum omnium observantiam, quæ ipsis in eadem regula verbis obligatoris indicantur: supplicantes prædicti fratres, ut ad ipsorum conscientias servanda declarare, quæ horum censerent debent præcepti æquipollentia ac obligatoria, dignarentur. Nos tamen, qui in sinceris horum conscientias delectamur, attendentes, quod in iis, quæ animæ salutem respiciunt, vitandos graves remorsus conscientia propter conscientiam est tenenda: dicimus, quod licet supra dicto ad omnium, quæ sub verbis imperativi modo ponuntur in regula, sicut ad præceptorum, seu præcepti æquipollentium observantiam tenentur: Explet tamen ipsis fratribus ad observandam puritatem regulæ & rigorem, quod ad ea sicut ad æquipollentia præcepti se noverint obligatos, quæ hic inferius annotantur. Vnde autem hæc, quæ videri possunt æquipollentia præcepti ex vi verbi, vel saltem ratione materia, de qua agitur, seu ex utroque sub compendio habeantur, declaramus, quod illud, quod ponitur in regula, de non habendo plures tunicas, quàm unam cum caputio, & aliam sine caputio. Item, de non portantis calcematis, & de non equitando extra casum necessitatis. Item, quod fratres vilibus induantur. Item, quod jejunare à festo

a Cap. exult. & penult. eod. tit. lib. 6. Font. b Vide Conc. Trid. sess. 25. tit. de regularibus & monialibus c. 1. c Vide Conc. Trid. sess. 25. tit. de regularibus & monialibus c. 17. d Vide B. Thom. 2. 2. q. 88. art. 1. 2. & 3.

a In antiquo Codice, etiam impressis constantibus legitur, ita habetur eod. tit. lib. 6. etiam tribuitur Nicolaus IV. in antiquioribus emendationibus exemplaribus sicut in hac editione observatum est. b al. ferendat, id est, clarificandas, sicut ad ferendatorem de tranquillitate deducendas. c ad hæc vide c. consilium. et q. de observ. jejun. & j. v. de spon. s. in solum. 34. q. 2. omnium

omnium sanctorum usque ad Natale Domini, & in festis feriis teneantur. Item, quod clerici faciant divinum officium, secundum ordinem sancte Romane ecclesie. Item, quod ministri & custodes pro necessitatibus infirmorum, & fratribus induendis sollicitam curam gerant. Item, quod si quis fratrum in infirmitatem eeciderit, alii fratres debent ei servire. Item, quod fratres non pradicent in episcopatu alicujus Episcopi cum ab eo illis fuerit contradicium. Item, quod nullus audeat penitus populo pradicare, nisi a generali ministro vel aliis, quibus secundum declarationem predictam id competit, fuerit examinatus, approbatus, & ad hoc institutus. Item, quod fratres qui cognoverint se non posse premissam regulam specialiter observare, debeat & possint ad suos ministros recurrere. Item, quod omnia que ponuntur in regula ad formam habitus, tam novitiorum, quam etiam professorum, necnon ad receptionis modum ac professionem spectantia, nisi recipientibus, quoad habitum novitiorum (sicut dicit regula) secundum Deum aliter videatur. Hac, inquam, omnia sunt a fratribus, tanquam obligatoria observanda. Item ordo communiter tenet, & tenet ab antiquo, quod ubique ponitur in regula hoc vocabulum, teneantur, obtinet vim precepti, & observari debet a fratribus sicut tale. Ceterum quia Christi confessor predictus agendorum ac servandorum circa recipiendos ad ordinem ministris & fratribus modum prebens, dixit in regula, quod caveant fratres & eorum ministri, ne sint solliciti de rebus suis temporalibus, ut libere faciant decem, quicquid ipsis a Domino fuerit inspiratum: licentiam tamen habeant ipsi ministri mittendi eos, ad aliquos Deum tinientes, si consilium requiratur, quorum consilio sua bona pauperibus erogentur. Dubitaverunt & dubitant multi fratrum, an liceat ipsis de bonis ingredientium quicquam recipere si donetur, & si ad dandum personis & conventibus possint eos inducere sine culpa: si etiam ad disponendum de distributione rerum talium debeant ipsi ministri seu fratres dare consilium, ubi ad consulendum alii, quam ex ipsis, ad quos ingressuri mittantur, possint idonei inveniri. Nos autem considerantes attentè intendisse sanctum Franciscum, suæ regulæ professores, quos fundaverat in maxima paupertate, ab affectu temporalium rerum ipsorum ingredientium per dicta verba specialiter & totaliter elongare: ut quantum est ex parte fratrum, ipsorum receptio ad ordinem sancta & purissima appareret, & ne aliquo modo oculum viderentur habere ad bona eorum temporalia, sed ad ipsos tantum divino servitio mancipandos: dicimus a de cetero debere tam ministros, quam fratres ceteros a dictis inductionibus ad sibi dandum, & suscipiendum, necnon & dandis circa distributionem consilii abstinere: cum per hoc ad timentes Deum status alterius mitti debeant, non ad fratres, ut verè cunctis pateant esse tam salubris instituti patrum studiosi, zelatores seduli & perfecti. Cum verò facere de rebus suis, quod Dominus inspirabit, ipsam regulam ingredientibus liberum velit esse: non videtur, quin liceat eis recipere, consideratis scilicet eorum necessitatibus, & moderaminibus declarationis jam dictæ, si quid de bonis suis intrans, sicut & ceteris pauperibus per modum elemosynæ liberè velit dare. Cavete tamen in acceptione oblatorum talium decet fratres, ne ex receptorum quantitate notabili præsumi possit sinister oculus contra ipsos. Præterea cum dicatur in regula, quod illi, qui jam promiserunt obedientiam, habeant unam tunicam cum caputio, & aliam sine caputio, qui habere voluerint. Item, quod fratres omnes vestimentis vilibus induantur: Nosque prædicta verba declaravi-

mus æquipollere preceptis: volentes hæc determinari plenius, dicimus quantum ad numerum tunicarum, quod pluribus uti non licet: nisi in necessitatibus, quæ haberi possunt ex regula, secundum quod hunc passum memoramus prædecessor noster plenius declaravit: Vilitatem autem vestium, tam habitus, quam interiorum tunicarum, illam intelligi debere dicimus, quæ secundum consuetudinem, vel conditionem patriæ debeat, quantum ad colorem panni, & precium vilitatis, merito reputari: non enim quoad regiones omnes potest determinatus unus modus in talibus assignari. Hujusmodi etiam vilitatis iudicium ministris & custodibus, seu guardianis duximus committendum, eorum super hoc conscientias onerantes: ita tamen, quod servent in vestibus vilitatem. Quorum etiam ministrorum, custodum, & guardianorum iudicium eodem modo relinquimus, pro qua necessitate possint ipsi fratres calcæamenta portare. Deinde, cum duobus temporibus annotatis in regula, scilicet a festo omnium sanctorum, usque ad nativitatem Domini, & maximè quadragesima, in quibus jejuniare tenentur, inseratur in eadem regula: Aliis autem temporibus non teneantur, nisi sexta feria jejuniare: & ex hoc voluerunt aliqui dicere, quod dicti ordinis fratres non tenentur, nisi ex condementia, ad alia jejunia, quam ad ista: declaramus debere intelligi, eos non teneri ad jejuniandum aliis temporibus, præterquam in jejuniis ab ecclesia constitutis: non est enim verisimile, quod vel institutor regulæ, vel etiam confirmator, abolvere ipsos intenderit a servandis illis jejuniis, ad quæ de communi statuto ecclesiæ obligantur ceteri Christiani. Porro cum dictus sanctus, volens fratres suos super omnia a denariis, seu pecunia esse totaliter alienos, præcepit firmiter fratribus universis, ut nullo modo denarios vel pecuniam recipiant, per se vel per interpositam personam: istumque articulum declaransidem prædecessor noster, casus & modos posuerit, quibus servatis a fratribus non possint dici, nec debent, per se vel per alium pecuniæ receptores contra regulam, vel sui ordinis puritatem: dicimus fratres teneri cavere summo perè, quod pro aliis causis, & sub modis aliis, quam ponat dicti prædecessoris nostri declaratio, ad dantes pecunias sive deputatos nuncios non recurrant: ne (si secus ab ipsis attentatum fuerit) transgressores præcepti & regulæ merito possint dici. Nam ubi aliquid alicui generaliter prohibetur, quod expressè non conceditur, intelligitur denegatum. Quocirca quævis omnis pecuniæ, ac oblationum pecuniarum receptio in ecclesia, vel alibi cippi vel trunci ordinati ad offerentium seu donantium pecunias reponendas, necnon & quicunque recursus alius ad pecunias, seu habentes ipsas, qui per declarationem prædictam non conceditur, hæc inquam omnia sunt eis simpliciter interdicta. Cum etiam recursus ad amicos speciales expressè tantum in duobus casibus, secundum regulam concedatur, videlicet, pro necessitatibus infirmorum, & fratribus induendis: idque pie & rationabiliter considerata necessitate vitæ, ad alias necessitates fratrum pro tempore occurrentes, cessantibus elemosynis, seu etiam ingruentes, sicut dictus prædecessor noster duxerit extendendum. Attendant fratres præfati, quod pro nullis causis aliis, quam prædictis vel similibus in via vel alibi recurrere licet eis ad amicos hujusmodi: sive sint dantes pecunias, seu deputati per ipsos, sive nuncios, vel depositarii, seu alio quovis nomine appellentur, etiam si concessi per eandem declarationem modi, circa pecuniam integrè servarentur. Denique cum idem confessor summè affectaverit suæ regulæ professores totaliter esse abstractos ab affectu & desiderio terrenorum, & specialiter a pecunia & ejus usus totaliter expertes, sicut probat prohibitio de recipienda pecunia, in regula sæpius repetita: curare fratres vigilantè necesse est, quod cum

a Aliis, ita: de cetero omnino debere tam ministris, &c.

ex causis prædictis & modis ad habentes pecunias deputatas pro ipsorum necessitatibus recurrere oportebit, ad tenentes ipsas quicunque hi fuerint principales vel nuncii, in omnibus sic gerant, quod se cunctis ostendant in dictis pecuniis (sicut nec habent) penitus nil habere. Quapropter præcipere, quod & qualiter pecunia expendatur, computumque exigere de expensa, eam quomodo- docunque repetere sive deponere, aut de bonis facere, capitulam pecuniam, vel ejus clavem deferre: hos actus & consimiles sibi fratres illicitos esse sciant. Prædicta enim facere ad solos dominos pertinet, qui dederunt, & eos, quos ipsi deputaverunt ad hoc ipsum. Proinde, cum vir sanctus, paupertatis præmissæ in regula modum exprimens, dixerit in eadem: Fratres nihil sibi appropriate, nec domum, nec locum, nec aliquam rem: sed tanquam peregrini & advenæ in hoc seculo in paupertate & humilitate Domino famulantes, vadant pro elemosyna confidenter. Sicque declaratum extitit per nonnullos prædecessores nostros Romanos Pontifices, hanc expropriationem intelligi debere tam in speciali, quam etiam in communi, propter quod & rerum omnium concessarum oblatam, & donatarum fratribus (quas & quarum usum facti scilicet ordini vel a ipsis fratribus licet habere) proprietatem & dominium in se & Romanam ecclesiam receperunt, dimisso ipsis fratribus in eis tantummodo usu facti simplicis: Ad nostrum fuerunt deducta examinem, quæ in ordine fieri dicebantur, & videbantur prædicto voto & puritati ordinis repugnare: videlicet, ut ea prosequamur ex ipsis, quæ remedio credimus indigere, quod se institui hæredes non solum sustinent, sed procurant. Item, quod redditus annuos recipientes interdu in tam notabili quantitate, quod contentos habentes totaliter inde vivant. Item, quod cum ipsorum negotia, etiam pro rebus temporalibus in curiis agitantur, assistunt advocatis & procuratoribus & ad investigandum eosdem se ibidem personaliter representant. Item, quod executiones ultimarum suscipiunt voluntarium, & gerunt, sequæ intramittunt quandoque de usufructum vel male ablatorum dispositionibus seu restitutionibus faciendis. Item, quod alicubi non solum excessivos hortos, sed etiam vineas magnas habent: de quibus tam de oleis, quam de vino multum colligitur ad vendendum. Item, quod temporibus messium vel vindemia- rum sic copiose granum & vinum, mendicando, vel aliunde emendo, colliguntur à fratribus, & in cellariis & granariis reconduntur, quod per anni residuum, absque eorum mendicatione possunt transigere vitam suam. Item, quod ecclesias vel alia ædificia faciunt, vel procurant fieri in quantitate & curiositate figuræ & formæ, ac sumptuose state notabiliter excessiva, sic quod non videntur habitacula pauperum, sed magnatum. Paramenta etiam ecclesiastica in plerisque locis tam multa habent, & tam notabiliter preciosa, quod excedunt in his magnas ecclesias cathedrales. Equos insuper, & arma eis oblata in funeralibus recipiunt indistincte. Tamen communitas fratrum, & specialiter rectores ipsius ordinis assererent, quod prædicta, seu plura ex ipsis in ordine non fiebant. quod & si qui repererunt rei in talibus rigide puniuntur, nec non contra talia, ne fiant, sunt facta pluries ab antiquo statuta in ordine multum stricta. Cupientes igitur nos ipsorum fratrum providere conscientis, & cuncta dubia (quantum possibile nobis est) de ipsorum pectoribus removere, ad prædicta modo qui sequitur respondemus. Cum enim ad veritatem vite pertineat, ut id, quod exterius agitur, interiorum mentis dispositionem & habitum representet: necesse habent fratres, qui se expropriatione tanta à temporalibus abstraxerunt, ab omni eo, quod dictæ expropriationi esset, vel posset videri

contrarium, abstinere. Quia igitur in successione transit non solum usus rei, sed & dominium suo tempore in hæredes. Fratres autem præfati nihil sibi in speciali acquirere, vel eorum ordines possunt etiam in communi. Declarando dicimus, quod successiones huiusmodi, quæ etiam ex sui natura indifferenter ad pecuniam, & etiam ad alia mobilia & immobilia se extendunt (considerata sui puritate voti) nullatenus sunt apace. Nec licet eis valorem hæreditarium talium, vel tantam earum partem, quod præsumi possit sibi in fraudem fieri, quasi sub modo & forma legati sibi dimitti facere, vel sic dimissa recipere, quin potius illa se ten ab ipsis simpliciter prohibemus. Cuiusque anni redditus inter immobilia censentur à jure, ac huiusmodi redditus obtinere paupertati & mendicitati repugnet: nulla dubitatio est, quod prædictis fratribus rectius quicunque, sicut & possessiones, vel eorum a etiam licet (cum eis non reperitur concessus) recipere vel habere (conditione considerata ipsorum) non licet. Anquam cum non solum quod malum esse dinoscitur, sed & omnino, quod speciem habet mali, sit à viris perfectis specialiter evitandum: nullo modo debent huiusmodi voti & regulæ professores se talibus curis & litigiosis adibus immiscere, & ut testimonium habeant ab eis, qui fecerunt, & puritati satisfaciunt voti sui, ac evitent per hoc scandalum proximorum. Verumetiam cum dicti ordinis fratres, non solum à receptione, proprietate, dominio, sive usu ipsius pecuniarum, verumetiam à consecratione qualibet ipsius, & ab ea sum penitus alieni, quam admodum prædictus prædecessor noster in declaratione huiusmodi regulæ planè dixit: Cuiusque dicti ordinis professores pro nulla re temporalis possunt in iudicio competiri, prædictis fratribus non licet, nec competere, nisi potius (considerata sui puritate status) debeant se in interdictionem, quod huiusmodi executionibus & dispositionibus se exponant: cum hæc sæpius absque lege & consecratione vel administratione pecuniarum expediti. Verumtamen in his exequendis dari non debent bona temporalia nulla iurisdictione, sive actio in ordine, sive dispensatio tribuatur. Licet verò non factis in ordine, sed & multum conveniens rationi, quod fratres, qui in laboribus spiritualibus orationis & studiis occupantur, hortos & areas habeant communitas ad collectionem vel recreationem sui, & mundum ad se ipsos post labores huiusmodi corporales debuerint, nec non ad habenda necessaria honesta pro seipsis habere tamen hortos aliquos, ut colantur, ac olæ & alia hortalicis precio distrahantur, nec non & vineas, repugnat suæ regulæ & ordinis puritati, secundum quod dictus prædecessor declaravit, ac etiam ordinavit: quod si talia ad usum proximè dictos, ut puta agrum vel vineam ad colendum, & consimilia, fratribus legarentur, per omnem modum fratres à receptione talium abstinere: cum etiam præmissa habere, ut precium fructuum suorum temporibus habeatur, ad naturam & formam presentium appropinquet. Rursus cum prædictus sanctus tam in exemplis vite, quam verbis regulæ ostenderit se velle, quod fratres sui & filii, divinæ providentiæ innocentes, suos in Deum jacerent cogitatos, qui volucres cæci passiva quæ non congregant in horrea, nec seminant, nec metunt: non est verisimile, voluisse ipsum eos habere gra-

a Alia: vel ipsi.

a Alarum. b alia: fratres & assistentes, &c. c alia: habeant.

nata vel cellaria, ubi quotidianis mendicationibus debent sperare posse transigere vitam suam. Et idcirco non ex timore levi relaxare a se debent ad congregarios & conservaciones & huiusmodi faciendas: sed tunc tantum cum esset multum credibile ex jam expertis, quod non possent vitam necessaria aliter invenire. Hoc autem ministrorum & custodum simul & separatim in suis administrationibus & custodiis (cum-guardiis, & duorum de conventu loci discretorum sacerdotum, & antiquorum in ordine fratrum consilio & assensu) duximus iudicio relinquendum, eorum super hoc specialiter conscientias onerantes. Hinc est etiam, quod cum vit sanctus fratres suos in paupertate summa ac humilitate fundare voluerit, quod ad affectum pariter & effectum, sicut ferè regula tota clamat, convenit ipsis, quod nullo modo deinceps fieri faciant, vel fieri sustineant ecclesias, vel alia quæcumque adificia, quæ (considerato fratrum inhabitantium numero) excessiva in multitudine & magnitudine debeat reputari: Ideoque volumus, quod ubique in suo ordine deinceps temperatis & humilibus adificiis sint contenti, ne huic tantæ paupertati promissa, quod patet oculis, contrarium foris clament. Quamvis etiam paramenta & vasa ecclesiastica ad honorem divini nominis ordinentur, propter quem omnia fecit ipse Deus: tamen qui absconditorum est cognitor, ad animum sibi ministrantium respicit principaliter, non ad manum: nec per illa sibi vult serviri, quæ suorum servitorum conditioni & statui dissonant: propter quod sufficere debent eis vasa & paramenta ecclesiastica decentia in numero, & in magnitudine sufficientia competenter. Superfluitas autem, aut nimia preciositas, vel quæcumque curiositas in his, seu aliis quibuscunque non potest ipsorum professioni, vel statui convenire: cum enim hæc sapientia thesaurizationem, seu copiam, paupertati vane, quod humanum iudicium, derogant manifeste. Quapropter permissa servari à fratribus volumus, & mandamus. Circa eorum vero & armorum oblationes, illud decernimus in omnibus & per omnia observandum, quod per declarationem prædictam in pecuniariis noscitur elemosinis definitum. Ex præmissis autem fuerit non parum scrupulosa questio inter fratres: videlicet, utrum ex sua professione regulæ obligentur ad arctum & tenent, sive pauperem usum rerum. Quibusdam ex ipsis credentibus & dicentibus, quod sicut quoad dominium rerum habent ex voto abdicatorem arctissimam, ita ipsis quoad usum arctitudo maxima & exilitas est indicta. Aliis in contrarium asserentibus, quod ex professione sua ad nullum usum pauperem, qui non exprimitur in regula, obligantur: licet teneantur ad usum moderatum temperantia, sicut & magis ex concedenti, quam ceteri Christiani. Volentes itaque conscientiarum prædictorum fratrum providere quieti, & his altercationibus finem dare: declarando dicimus, quod fratres minores ex professione suæ regulæ specialiter obligantur ad arctos usus, seu pauperes, qui in ipsorum regulis continentur, & eo obligationis modo, sub quo continet seu ponit regula dictos usus. Dicere autem, sicut aliqui asserere perhibentur, quod hæreticum sit tenere usum pauperem includi vel non includi sub voto Evangelicæ paupertatis, præsumptuosum & temerarium iudicamus. Demum, quia ex eo, quod dicta regula per quos & ubi fieri debeat ministri generalis electione vel institutione penitus mentionem, orti super hoc poterat dubitatio inter fratres: Nos volentes posse ipsos clarè ac securè procedere in omnibus factis suis, declaramus, statimus etiam & ordinamus in hac constitutione in perpetuum valitura, ut cum alicui

Provinciæ de ministro fuerit providendum, ipsius ministri electio a penes capitulum provinciale resideat, quam idem capitulum die sequenti, qua fuerit congregatum, facere teneatur. Ipsi autem electionis confirmatio ad ministrum pertineat generalem. Et si quidem ad electionem huiusmodi per formam serutinii procedatur, & (votis in diversa divisi) electiones plures in discordia celebrari contingat: illa, quæ à majori parte capituli numero (nulla zeli vel meriti collatione aut consideratione habita) fuerit celebrata, exceptione seu contradictione quacunque alterius partis non obstante, per dictum generalem ministrum de consilio discretorum de ordine (prius tamen ex officio, prout spectat ad ipsum) diligenti examinatione præmissa confirmetur, vel etiam infirmetur, prout eis secundum Deum visum fuerit expedire. Et si fuerit infirmata, ad capitulum provinciale electio huiusmodi revertatur. Ceterum si capitulum memoratum die prædicta ministrum eligere præciterint, extunc ministri provincialis provisio ad generalem ministrum liberè devolvatur. Verum si ministro prædicto & capitulo generalibus ex certa manifesta, ac rationabili causa videretur aliquando in Provinciis ultramarinis Hybernix, seu Græciæ, seu Romæ, in quibus hætenus alius providendi modus dicitur ex causa certa & rationabili fuisse servatus, expedire, ministrum provincialem per ministrum generalem, cum proborum ordinis consilio potius, quam per capituli prædicti electionem præfici in Provinciis Hybernix, etiam ultramarinis intractabiliter: In Romana vero vel Græcia, quando minister dictæ Provinciæ moreretur, vel abolveretur extra mare: illa vice serveatur absque dolo, partialitate & fraude (super quo eorum conscientias oneramus) quod super hoc dictus minister cum discretorum proborum consilio duxerit ordinandum. In destinatione vero discretorum ministrorum provincialium, servari volumus, quod super hoc hætenus de ipso ordine extiterit observatum. Ceterum si contingeret eisdem ministro generali casere, per vicarium ordinis fiat super hoc, quod faciendum fuerit per eundem ministrum, usquequo provisum fuerit de generali ministro. Porro, si quid de huiusmodi ministro provinciali secus attentari forte contigerit, illud in ipso facto sit irritum & inane. Nulli igitur omnino hominum liceat hanc paginam nostrarum declarationum, dictorum, commissionis, responsionis, prohibitionis, ordinationis, mandati, constitutionum, iudicationum, & voluntatum infringere, vel eis ausu temerario contraire. Si quis autem, &c.

CAP. II.

Determinat & declarat, quid significent hæc verba inserta in iudicialibus constitutionibus, quæ sunt a principe vel à iure scriptæ, quod procedatur simpliciter & de plano, & sine strepitu & figura iudicii, loan. And.

Idem Clemens v.

Sæpe contingit, quod causas committimus, & in eorum aliquibus simpliciter & de plano, ac sine strepitu & figura iudicii procedi mandamus: de quorum significatione verborum à multis contenditur, & qualiter procedi debeat, dubitatur. Nos autem dubitationem huiusmodi (quantum nobis est possibile) decidere cupientes, hac in perpetuum valitura constitutione sancimus, ut iudex, cui taliter causam committimus, necessario libellum non exigit, litis contestationem non postulet, in tempore etiam feriarum ob necessitates hominum indultarum à iure procedere valeat, amputet dilatorum materiam, litem quanto poterit faciat breviorum, exceptiones, appellationes dilatorias, &

a De modo electionis faciendæ vobis novissime sancitæ in Cas. Teid. sess. 25. tit. de regularib. & monialibus, c. 6. b Hæc duo verba, Clemens V. absque a ratiss. codicis.

frustratorias repellendo, partium, advocatorum, & procuratorum contentiones & jurgia, testiumque superfluum multitudinem refragando. Non sic tamen iudex litem abbreviet, quin probationes necessariae, & defensiones legitimae admittantur. Citationem vero, ac praestationem iuramenti de calumnia vel malitia, si ve de veritate dicenda, ne veritas occultetur, per commissionem huiusmodi intelligimus non excludi. Verum quia iuxta petitionis formam pronuntiatio sequi debet, pro partis agentis, & etiam rei, si quid petere voluerit, est in ipso litis exordio petitio facienda, si ve scriptis, si ve verbo: actis tamen continuo (ut super quibus positiones & articuli formari debeant, possit haberi plenior certitudo, & ut fiat definitio clarior) inferenda. Et quia positiones ad faciliorem expeditionem litem, propter partium confessiones, & articulos ad clariorem probationem usus longaevis in causis admittit: Nos usum huiusmodi observari volentes, statuimus, ut iudex sic deputatus à nobis (nisi aliud de partium voluntate procedat) ad dandum simul utriusque terminum dare possit, & ad exhibendum omnia acta & munimenta, quibus partes uti volunt in causa post dationem articulozum diem certam, quandocunque sibi vi-

debitur, valeat assignare: eo salvo, quod ubi certitudinem fieri contingeret, pro testibus producendis possit etiam instrumenta produci, assignatione huiusmodi non obstante. Interrogabit etiam partes, si ve ad certum instans, si ve ex officio ubicunque hoc requirit videbitur. Sententiam vero definitivam (citatis ad id, licet non peremptorie partibus) in scriptis, & (procuratori sibi placuerit) stans vel sedens proferat: etiam (si ei videbitur) conclusione non facta, prout & experientiae, & probatione, & aliis actibus in causa fuerint factis. Quae omnia etiam in illis casibus, in quibus per aliam constitutionem nostram, vel alias procedi potest simpliciter & de plano, ac sine strepitu & figura iudicii, volumus observari. Si tamen in praemissis casibus sollemnis ordo iudicarius in toto vel in parte non contradicentibus partibus observetur, non erit processus propter hoc irritus, nec etiam irritandus. Data Avinionis XIII. Cal. Decembr. Pontificatus nostri

Anno 2.

a In antiquioribus etiam impressis consuevit legi, ita post ex petitione & probatu & abis, &c.

Clementina constitutiones accurate castigatae, cum summaris admodum familiaribus finiuntur.

EXTRAVAGANTES SEU CONSTITUTIONES VIGINTI, A' JOANNE PAPA XXII. EDITÆ.

DE ELECTIONE ET ELECTI POTESTATE.

TITULUS I.

CAPIT. I.

Electi, qui pro suorum electionum negotio ad curiam venire tenentur, etiam solvacantur, non tenentur de necessitate in ipsa curia moram trahere: & licet alibi morantur, nullum eis praedictum generatur. facit Clem. Ne Rom. §. fin. eod. tit.

AD Onus Apostolicæ servitutis superna dispositione vocati, ambiguitates, ex quibus possent ecclesiis damnosa provenire dispendia, tollere cupientes, de potestate plenitudine, ac statum nostrorum consilio ordinamus, quod quibuscunque electis qui ad sedem Apostolicam venire vel mittere tenebantur, ac ipsorum electionum instructoribus, qui in veniendo ad sedem ipsam, & se presentando ipsa sede vacante vel non vacante servaverunt tempora à canonibus instituta (dummodo praesentialiter adsum in civitate Lugdun. vel fuerint Avinione in Calendis Octobris) ubicunque sede vacante moram traxerint, nullum ipsis, seu eorum juri praedictum ex mora interim facta ubilibet generentur: sed eorum jura circa electiones huiusmodi hoc non obstante,

perinde serventur illæ, ac si apud sedem Apostolicam moram traxissent. Non obstat praedecessorum nostrorum constitutionibus quibuscunque: quibus tamen quoad alia nullum volumus praedictum generari. Nulli ergo, &c. nostræ ordinationis infringere, &c. Datum Lugduni VIII. Idus Septemb. Anno 1.

CAP. II.

Beneficio vacante, cuius fructus ad certum tempus debentur alicui annata habenti, vel alii, qualiter debeant fructus ipsi deinde inter ipsam annata habentem, & beneficiarium: & decessum facta, cuius sit electio, hoc declaratur constitutum. Et pariter, quod sub tit. de rescript. vel de sed. va. vel de eccl. benef. vel de vacatione significat.

Si vicepti regimini nos cura sollicitat, ut quæ in ecclesiis non absque dispendio ministrorum, & cultus detrimantur,

